

**Öğretim Yönetim Sisteminde Çevrimiçi Okumayla İngilizce
Deyim Öğrenimi: Etimolojik Açıklamalarla Görsel Desteğin
Karşılaştırılması**

**Learning English Idioms through Reading in an LMS: Etymological
Notes versus Pictorial Support**

DOI= [10.17556/ief.88778](https://doi.org/10.17556/ief.88778)

Arif BAKLA*, Ahmet ÇEKİÇ**, Hakan DEMİRÖZ***

Genişletilmiş Özet

Amaç

Günümüze kadar çok az sayıda çalışma etimolojik açıklamalar ve görsel desteğin deyimlerin zihinde kalıcılığı üzerindeki etkisini araştırmıştır (Szczepaniak and Lew, 2011; Vasiljevic, 2015). Ayrıca, çok az sayıdaki bu çalışmaların sonuçları yetersiz olup bir uzlaşma sağlanamamıştır. Bu yüzden literatürdeki bu boşluğu doldurmayı hedefleyen deyim anlamlarını etimolojik bilgi veya görsel ile desteklemenin deyim anlamlarını öğrenme üzerine etkisini araştırmak için İngilizce deyimleri çevrimiçi metin okurken tanımlara verilen köprülenmiş açıklamalar ile öğrenme üzerindeki etkililiğini karşılaştıran bu çalışma tasarlanmıştır. Önceki çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada; günümüzde dil öğrenenler gittikçe dijital olarak daha yetkin kişiler olduğundan ve çevrimiçi ortamlarda oldukça fazla zaman geçirdiklerinden etimolojik açıklamalar köprülenmiş açıklamalar şeklinde verilmiştir. Ayrıca, daha önceki araştırmalarda açıklamalar öğrenenlerin anadilinde verilmesine rağmen bu çalışmada İngilizce olarak verilmiştir.

Yöntem

Bu çalışma kontrol grubu olmayan deneysel bir çalışmadır. Çalışmada İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen 121 katılımcı 18 deyim için hazırlanmış köprülenmiş açıklama içeren 17 kısa metin okumuşlar ve metinlerle ilgili okuduğunu anlama soruları cevaplandırmışlardır. Çalışmada kullanılan metinler ve birinci deney grubu için hedef deyimlerin anlamlarını içeren köprülenmiş açıklamalar ve ikinci deney grubu için ise görseller bir authoring aracı (Softchalk) kullanılarak scorm paketi haline getirilmiş ve öğretim yönetim sistemine (Moodle) yüklenmiştir. Çalışmadan önce öğrencilerin hedef deyimlere ait ön bilgilerini yoklamak için Sözcük Bilgisi Ölçeği (Wesche ve Paribakht, 1996) uygulanmış ve öğrencilerin deyimlerin neredeyse tamamına yakını bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Öğrenciler rastgele küme örnekleme yöntemi ile bu uygulamalardan birine atanmış ve metinleri çevrimiçi ortamda okumuşlardır. Bunun yanında okuduğunu anlama soruları cevaplandırmışlardır. Uygulama sonrasında araştırmacılar tarafından geliştirilen ve geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan 18 maddeden oluşan bir sözcük testi uygulanmıştır. Bu sözcük testinde yer alan maddelerin madde güçlük indeksleri .11 ila .91 arasında değişirken ortalama güçlük değeri ise .39 olarak bulunmuştur. Bu teste ait Kuder- Richardson güvenilirlik indeksi .81 olarak hesaplanmış ve testin uygulanabilir olduğu sonucuna varılmıştır. Uygulama sonrasında sözcük testine ek olarak Sözcük Bilgisi Ölçeği (Wesche ve Paribakht, 1996) verilmiş ve öğrencilerin son-test puanları hesaplanmıştır.

* Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, e-posta arifbakla@cumhuriyet.edu.tr

** Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, e-posta: acekic@cumhuriyet.edu.tr

*** Dr., Cumhuriyet Üniversitesi, e-posta: hdemiroz@cumhuriyet.edu.tr

Bulgular

Son-test puanlarının normal dağılım varsayımını karşılamadığından grupların son test puanları Mann Whitney U testi ile karşılaştırılmış ve medianlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür, ($U= 1786.000$, $p = .819$). Grupların kalıp deyimler için hesaplanan son-test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır ($U= 1721.000$, $p = .569$). Benzer bir şekilde grupların yarı kalıp deyimler için hesaplanan puanları arasında da anlamlı bir fark çıkmamıştır, ($U= 1794.500$, $p = .853$).

Tartışma

Araştırmanın sonuçları, deyim anlamlarını etimolojik bilgi ile desteklenmiş tanım ve görsel ile desteklenmiş tanım uygulamalarının çevrimiçi okuma etkinlikleri yoluyla deyimleri öğrenme konusunda birbirinden üstün olmadığını ortaya koymuştur. Bu çalışmanın bulguları Szczepaniak and Lew'in (2011) deyimleri öğrenenlerde deyimsel anlamı zihinde tutmada görsel desteğin etimolojik açıklamalardan daha etkili olduğu bulgusuna destek sağlamamaktadır. Diğer yandan anadilde açıklamalar kullanan Vasiljevic (2015) etimolojik açıklamaların resim desteğinden daha etkili olduğunu bulmuştur. Ancak, bu çalışmada deyimleri görsel destek sağlayarak ve etimolojik açıklamalarla öğrenme arasında istatistiki farklılık çıkmaması daha önceki çalışmaların birbirileri ile tutarsız sonuçlarına eklenmiştir. Daha önceki çalışmaların sonuçları ile bu çalışmanın sonuçları arasındaki farklılık bu çalışmada deyimlerin anlamlarının İngilizce verilmiş olması ile bağdaştırılabilir. Dahası, iki grup arasında farklılık çıkmaması kısmen katılımcıların açıklamalar ve görsel destek ile öğrenmeye alışık olmaları ile açıklanabilir. Her ne kadar etimolojik açıklamaların kolay anlaşılabilir olmaları için sık kullanılan sözcükler kullanılmış olsa da, katılımcılar çalışılan deyimlerin hikâyelerini anlamamış olabilirler.

Sonuç

Bu çalışmadan elde edilen verilere göre öğrenciler her iki yöntemle de deyimlerin anlamlarını belli oranda öğrenmişlerdir. Ancak deyim anlamlarını etimolojik bilgi ve resimler ile desteklemenin öğrenme üzerinde benzer etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Bu bulgu çevrimiçi öğrenme ortamlarında kalıp veya yarı kalıp deyimlerin öğretilmesinde gerek etimolojik bilgi gerekse deyim anlamını veren görsellerin kullanılabilceğini göstermektedir. Bu çalışmanın bulguları, hâlihazırda tartışmalı olan etimolojik açıklamalar ve resim desteğinden hangisinin daha etkili olduğu konusunda daha önceki bulguların aksine bir fark bulamamıştır. Bu durum konu üzerinde ek çalışmalar yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bunun yanında bu çalışmada hatırlama testi yapılmadığından bu uygulamanın kalıcılık üzerine etkisi bilinmemektedir. Bu nedenle gelecekteki çalışmalarda hatırlama testi de yapılarak etimolojik açıklamaların ve görsellerin öğrencilerin deyim anlamlarını hatırlama düzeyleri üzerindeki etkisinin araştırılması önerilmektedir.